

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Bildande av naturreservatet Skavåsen, Torsby kommun

Syfte med reservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara områdets naturskogsartade gamla barrskog
- gynna områdets förekomst av gamla tallar, och solexponerad död tallved
- skapa lämpliga livsmiljöer för vedlevande skalbaggar

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas med heldragen svart linje på bifogad karta som naturreservat. Områdets gränser utmärks i fält efter inmätning/ förrättning av Lantmäteriet.

Reservatets namn skall vara Naturreservatet Skavåsen.

Länsstyrelsen fastställer den i bilaga 3 redovisade skötselplanen för naturreservatet.

Länsstyrelsen beslutar om nedanstående föreskrifter för att tillgodose syftet med naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i den rätt att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. bedriva någon form av skogsbruk,
2. bedriva täkt och annan verksamhet som förändrar områdets ytformer som att schakta, tippa, gräva, dika eller anordna upplag
3. anlägga luftledning,
4. uppföra ny byggnad, mast, antenn eller annan anläggning
5. bedriva markförbättringsåtgärd som kalkning eller gödsling i området
6. uppföra stängsel
7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel

Punkt A2 innebär inget hinder för löpande underhåll av den skogsbilväg som löper genom området.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla sådana intrång som:

1. skötselåtgärder i enlighet med skötselplanen
2. gränsmarkering av, vägvisning, p-plats, markerad led och information om reservatet
3. undersökningar av markslag, landskapselement, växt- och djursamhällen samt arter som ett led i uppföljningen av syfte och mål med reservatet

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

4. Ringbarkning och fällning av enstaka träd samt utläggning av stockar för att öka mängden död ved i området

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i reservatet i övrigt (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. insamla evertebrater, t ex skalbaggar och landmollusker,
2. samla in mossor, lavar och vedsvampar,
3. skada eller borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
4. utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att i näringssyfte organiserat utnyttja området, samt för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar

I samband med vetenskapliga undersökningar kan länsstyrelsen meddela undantag från ordningsföreskrifterna under C. Till naturvetenskapliga undersökningar räknas bland annat den del av länsstyrelsens regionala miljöövervakning som utförs i samråd med naturvårdsförvaltningen samt undersökningar inom ramen för uppföljning av åtgärdsprogram för enskilda arter.

Ovanstående inskränkningar under A, B och C skall inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som ska genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Länsstyrelsen beslutar att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder ikraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamling.

Motivering

Beskrivning av det omgivande landskapet

Naturreservatet Skavåsen ligger i en klassisk Värmländsk naturskogstrakt – Norra Ny socken – som redan på 1980-talet var känd för sin höga frekvens av naturskogar med flerhundraåriga tallöverståndare och silvergrå torrakor. Skavåsen ligger i en trakt med osedvanligt hög andel skogsbestånd med höga naturvärden. Antalet nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt är följaktligen också det stort i det omgivande landskapet. Området kring naturreservatet Skavåsen hyser även ett flertal biotopskydd och naturvårdsavtal, fyra naturreservat och ytterligare ett objekt där reservatsbildning pågår.

Skogarna är till stor del barrblandskogar med rik förekomst av gamla tallöverståndare och senvuxna granar. Många av tallarna har överlevt en eller flera bränder. Landskapets skogar hade troligen en större andel tall innan bekämpningen av skogsbränder tog fart, men i takt med skogsbrandens försvinnande har andelen gran successivt ökat och skapat mer slutna, mörka och fuktiga skogar.

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Tidigare förknippades områdets gammelskogar mest med fåglar som gråspett, vitryggig hackspett, slaguggla och videsparv. Under nyckelbiotopsinventeringen på 1990-talet visade det sig att många områden också var hemvist för ovanliga kryptogamer som till exempel lunglav, broktagel, violettgrå tagellav, norsk näverlav, brokig tagellav, grönsticka, skrovellav, gammelgranskål och dvärgbägarlav.

I de skogar som fortfarande är talldominerade och mer öppna påträffas ofta, om bestånden har någon död ved, rödlistade vedskalbaggar knutna till just solexponerad ved. Som exempel kan nämnas raggbock, skrovlig flatbagge och större flatbagge.

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet Skavåsen omfattar totalt 20,6 hektar och utgörs till stor del av gammal brandpåverkad barrskog. Området är småkuperat där små moränkullar och myrstråk ger stor variation. På moränkullarna står en lite lyckig skog med ståtliga, över 200-åriga, tallar och senvuxna granar samt enstaka asp, rönn och björk. Flera av de gamla tallarna har spår efter tidigare bränder. I svackorna finns tätare granskog eller små skogbevuxna våtmarker med tall och en del björk. Död ved av både gran och tall finns det tämligen gott om i hela området. Här finns bland annat många grova tallstubbar sedan tidigare dimensionsavverkning. Enstaka riktigt grov tallåga går också att hitta. Skavåsen hyser en värdefull kryptogamflora och rödlistade arter som norsk näverlav, violettgrå tagellav, brunpudrad nållav och dvärgbägarlav finns representerade. Några torrgranar bär också spår efter den rödlistade vedskalbaggen större flatbagge. Bland högre fauna är förekomsten av slaguggla, tretåig hackspett och videsparv värt att omnämnas.

Reservatet går i ostnordostlig-västsydvästlig riktning mellan Skavåsen i öster och Fänstjärnåsen i väster. Reservatet genomkorsas av en bäck som avvattnar myrmarkerna söder om reservatet ned i Fänstjärnen som ligger 400 meter norr om Skavåsen. Området påverkades av en omfattande skogsbrand 1868. Påverkan av skogsbruk har sedan dess varit ringa eller ingen alls.

I området finns tre nyckelbiotoper på sammanlagt 11,9 hektar och ett naturvärdesobjekt på 0,5 hektar. Området finns också med i den redovisning av urskogsartade urskogar på privatägd skogsmark som länsstyrelsen redovisade till Naturvårdsverket i december 2003.

På sydvästra sidan av bäcken finns en kolningsgrop och strax intill även en gammal husgrund.

Motiv till skydd och föreskrifter

Genom ett omfattande och till övervägande delar rationellt skogsbruk har många skogsbiotoper minskat kraftigt i omfattning och andelen gammal naturskog i skogslandskapet har minskat kraftigt. För växt- och djurlivet viktiga strukturer och processer som var vanliga före ett aktivt brukande av skogen håller på att försvinna. Processer som eld och översvämning som i naturtillståndet är viktiga för föryngring av skogsekosystemen, har i det närmaste upphört. För de arter som är knutna till naturskogsartade skogar, med krav som inte tillgodoses i den brukade skogen, är ytterligare reduktion av biotopareal troligen förödande för deras långsiktiga

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

överlevnad. Skogsbruk i de naturskogsartade bestånden skulle därför vara ett allvarligt hot mot bevarandet av den biologiska mångfalden i området.

Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område vars naturkvalitéer endast kan säkerställas genom att det undantages från skogsbruk och arbetsföretag som påverkar mark, flora och fauna.

Överensstämmelse med planer, internationella åtaganden och miljökvalitetsmål

Bildandet av naturreservatet Skavåsen bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt godtagbar användning av mark- och vattenresurserna enligt 3 och 4 kap. MB samt med den gällande kommunala översiktsplanen (antagen 1990-06-26). Bildandet av naturreservatet Skavåsen är en del i Länsstyrelsens arbete med att uppnå delmål 1 inom miljökvalitetsmålet "Levande skogar". Bildandet av reservatet är också en del i arbetet med genomförande av förslaget till åtgärdsprogrammet för skalbaggar på äldre tallved.

Intresseprövning

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en vägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av reservatet och de inskränkningar som gjorts av markanvändningen är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsens ställningstagande i denna del har skett med tillämpning av proportionalitetsprincipen.

Skavåsen är belägen i ett skogslandskap med en ovanligt tät förekomst av naturskogsartade barrskogar. Naturreservatet Skavåsen är en viktig värdekärna i det landskapet, med en för många arter lämplig livsmiljö. Tillsammans med övriga bestånd i trakten (varav flera bestånd är skyddade av Skogsstyrelsen) säkerställs en koncentration av värdekärnor med möjlighet att på sikt uppbära hållbara populationer av många av de typiska och/eller skyddsvärda arterna i området.

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Skavåsen
Län	Värmland
Kommun	Torsby
N2000-beteckning	-
Lägesbeskrivning	5 km nordost Stöllet
Församling/Socken	Norra Ny
Topografisk karta	13D SV
Ekonomisk karta	13D 0c, 13D 1c, 13D 1d
Naturgeografisk region	30a, (Norrlands vågiga bergkulleterräng med mellan-boreala skogsområden)
Fastigheter	Nedre Värnäs 1:68
Areal	20,6 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen Värmland

Ärendets beredning

Länsstyrelsen kontaktades 2002 av en representant för de dåvarande markägarna, med en förfrågan om det fanns intresse att köpa fastigheten eftersom nästan 50 procent av dess virkesvolym stod i nyckelbiotoper. Fastigheten hade dessförinnan bjudits ut till försäljning, men alla intressenter hade avböjt med tanke på den stora arealen nyckelbiotop. Efter diskussioner mellan markägarna, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen, som inte resulterade i någon lösning, bestämde slutligen markägarna att fastigheten skulle säljas på auktion.

Naturvårdsverket förvärvade den aktuella fastigheten på offentlig auktion den 3:e december 2004. Syftet var dels att bilda naturreservat av nyckelbiotoperna på fastigheten, och dels att använda resterande delar som ersättningsmark i en annan pågående reservatsbildning. Tre områden (Långåsberget, Skavåsen och Granberg) föreslås nu bli naturreservat, och övriga delar har lämnats som ersättningsmark.

Synpunkter från remissinstanserna

Följande remissinstanser har lämnat svar på utsänd remiss: Skogsstyrelsen, Torsby kommun och Ulf T Carlsson. Samtliga tillstyrker bildandet av naturreservatet Skavåsen.

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 4.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Eva Eriksson. Föredragande har varit byrådirektör Per Gustafsson. I den slutliga handläggningen har även deltagit miljörättsjurist Karin Sjöberg och antikvarie Lotta Boss.

Eva Eriksson

Per Gustafsson

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar
5. Konsekvensutredning

Sändlista

Gunhild Larsson, Gråbergsvägen 18, 663 42 HAMMARÖ

Bengt Sonesson, Osebol 61, 680 51 STÖLLET

Värnäs-Stölletvägarnas Samfällighetsförening, c/o Håkan Eles, Värnäsmon 27, 680 51 STÖLLET

Nedre Värnäs viltvårdsområde, c/o Håkan Eles, Värnäsmon 27, 680 51 STÖLLET

Naturvårdsverket, Blekholmsterrassen, 106 48 STOCKHOLM

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM

Lantmäteriet, Box 288, 651 07 KARLSTAD

Skogsstyrelsen, Region Svea, Box 387, 651 09 KARLSTAD

Torsby kommun, 685 80 TORSBY

Värmlands läns Jaktvårdsförbund, Box 65, 660 60 MOLKOM

Lantbrukarnas Riksförbund, Länsförbundet i Värmlands län, Lillerud, 660 50 VÅLBERG

Nordvärmlands Friluftsområde, Industrivägen 11, 680 60 SYSSLEBÄCK

Naturskyddsföreningen, Länsförbundet i Värmland, Verkstadsgatan 1, 652 19 KARLSTAD

Värmlands Botaniska Förening, c/o Per Larsson, Fallängsvägen 39 A, 671 51 ARVIKA

Wermlands Ornitologiska Förening, c/o Rolf Tidemalm, Ställ Överbryn 5, 685 94 TORSBY

Ulf T. Carlsson, Älvsborgsvägen 6, 681 43 KRISTINEHAMN

Planeringsenheten 2 ex.

Enheten för areella näringar